

Vastaus valtuustoaloitteeseen 28.10.2024/ kouluja koskeva rauha/ Uusi Suunta-valtuustoryhmä + 17 allekirjoittajaa

Sivla 10.04.2025 § 48

Sivistystoimenjohtaja Leena Kilpeläinen, p. 0400 542 062

Ehdotamme, että Jämsään julistetaan kouluja koskeva rauha. Koulujen lopettamisuhka on noussut keskustelunaiheeksi joka syksy, vaikka toisin olisi aiemmin päätetty.

Esitämme, että Jämsässä ei suljeta yhtään koulua 5 vuoteen eikä lopettamisesta tänä aikana puhuta tai siitä spekuloida. Pienten lasten hyvinvoinnin ja ehjän koulupolun turvaamisen tulee olla ensisijainen arvo koulukeskustelussa.

Aloitetta perustellaan mm.

- työrauhalla oppilaille, huoltajille, henkilöstölle,
- epävarmuudella ja sen kielteisillä vaikutuksilla koulujen ja niiden ympäristön kehittymiseen sekä ulkopuoliseen rahoitukseen,
- lakkauttamisprosessin vaatiman selvitystyön resurssitarpeilla ja kuormituksella,
- asian herättämällä ristiriidoilla ja vaikutuksilla luottamushenkilöiden väliseen yhteistyöhön,
- etenkin lapsiperheiden osalta kaupungeista suuntautuvalla muuttoliikellä maaseudulle mm. kaupunkien heikentyneen turvallisuustilanteen takia,
- koulujen lopettamisesta syntyvän säästön toteen näyttämättömyydellä, säästöjä voitavan löytää muualta kuten aloitteen tekijät ovat osoittaneetkin.

Aloitteen mukaan lentokoneteollisuuden kehittyminen ja lapsiperheiden muuttohalukkuus ja sen vahvistaminen, kylät ja taajamat tulee ottaa keskiöön markkinointiponnisteluissa.

Vastaus:

Perustuslaki 12 § säättää sananavapaudesta: Jokaisella on sananvapaus. Sananvapauteen sisältyy oikeus ilmaista, julkistaa ja vastaanottaa tietoja, mielipiteitä ja muita viestejä kenenkään ennakolta estämättä. Poliittiset mielipiteet ja niiden ilmaiseminen kenenkään niitä ennalta rajoittamatta kuuluvat perustuslaissa sananvapauden ytimeen (Kuntaliitto 2022).

Kuntalain 14 §:n mukainen kaupungin oma hallintosääntö § 127-129 säättää valtuuten aloiteoikeudesta, kirjallisen kysymyksen esittämisestä kunnanhallitukselle ja kyselytunnista. Ehdotettu menettelytapa rajoittaisi näitä oikeuksia ja olisi ristiriidassa kaupunginvaltuuston hyväksymän hallintosäännön kanssa.

Aloitteen mukainen kouluja koskeva rauha eli ettei Jämsässä suljeta yhtään koulua seuraavan viiden vuoden aikana on mahdollista toteuttaa esimerkiksi kuntastrategiassa, kuntastrategiaa tarkentavalla ja toteuttavalla tai sitä ohjaavalla valtuustosopimuksella.

Kuntalain 37 § mukaisella nykytilan ja tulevien toimintaympäristön muutoksien ja niiden vaikutusten arviointiin sekä moninaiseen vuorovaikutukseen perustuvalla kuntastrategialla johdetaan kunnan keskeinen suunnittelu ja kehittäminen. Strategiassa päätetään kunnan toiminnan ja talouden pitkän aikavälin tavoitteista. Strategia on päätöksentekoa ja toimintaa ohjaava tulevaisuuden suunta tai kantava idea. (Kuntaliitto; verkkosivut).

Strategiassa tulee ottaa huomioon mm. kuntalaisten hyvinvoinnin edistäminen ja elinympäristön ja elinvoiman kehittäminen. Kouluverkon säilyttäminen nykylaajuisena on mahdollista sisällyttää strategiaan.

Strategialla on ohjaava vaikutus talousarvioon ja -suunnitelmaan: kuntalain 110 §:n mukaan talousarvio ja -suunnitelma on laadittava siten, että ne toteuttavat kuntastrategiaa ja edellytykset kunnan tehtävien hoitamiseen turvataan.

Kuntastrategiaa tarkentavalla ja toteuttavalla valtuustosopimuksella voidaan täsmentää, konkretisoida ja aikatauluttaa strategiassa tehtyjä linjauksia. Tyypillisinä sopimussasioina ovat mm. kunnan investointien priorisointi ja /tai sopeutuksen linjaukset jne. (Kuntaliitto 2022). Sopimukseen on mahdollista sisällyttää kouluverkon säilyttäminen nykylaajuisena.

Valtuustosopimus on mahdollista laatia myös linjaamaan ja ohjaamaan strategian valmistelua tai määrittelemään valtuustokauden keskeiset tavoitteet, joiden perusteella uudistetaan kuntastrategia. (Kuntaliitto 2022). Strategioiden valmistelua voidaan ohjata esimerkiksi lähipalveluiden saavutettavuuden ja/ tai säilyttämisen näkökulmista.

Luonteeltaan valtuustosopimus on poliittisena yhteistyöasiakirja/ julkilausuma. Valtuustosopimuksesta päättämisestä toimivalta on kaupungin- valtuustolla.

Kouluverkon laajuus voidaan määrittää myös kouluverkkopäätöksessä. Koulun lakkauttamisesta toimivalta on kaupunginvaltuustolla. Näin ollen kouluverkon laajuudesta päättää kaupunginvaltuusto. Edelleen hallintosäännön 66 § mukaan kaupunginvaltuusto hyväksyy talousarviossa toimielimelle sitovat tehtäväkohtaiset toiminnan ja talouden tavoitteet sekä niiden edellyttämät määrärahat ja tuloarviot - niin myös kouluverkon laajuuden osalta.

Kouluverkkopäätös pitää lähtökohtaisesti sisällään kouluverkkoselvityksen. Aloitteessa esitettyyn tavoitteeseen nähden tämä toteutusvaihtoehto on pulmallisin. Selvitys on laajuudeltaan ja siitä johtuen menettelyiltään

moninkertainen verrattuna yksittäistä koulua koskevaan prosessiin. Yleiseen elämäkokemukseen perustuen tiedetään kouluverkkoselvityksen valmistelun ja sitä seuraavan päätöksentekoprosessin lisäävän epävarmuutta ja vaikuttavan ilmapiiriin monin tavoin. Vaihtoehto on em. perusteista johtuen osin ristiriidassa aloitteessa esitettyjen perusteluiden kanssa. Kouluverkkoselvitykseen perustuvaa kouluverkkopäätöksen sisältöä (lopputulos) ei voida etukäteen tietää.

Aloitteen tekijät ovat nostaneet esiin sitoutumisen koulurauhaan, millä tarkoitetaan kouluverkon nykylaajuisuutta ja koulujen kehittymismahdollisuuksien turvaamista seuraavan viiden vuoden aikana. Kiitämme aloitteen tekijöitä tärkeäksi kokemansa asian esiin nostamisesta.

Toimivalta, johon päätös perustuu:
Hallintosääntö § 28: Lautakuntien ja liikelaitosten johtokuntien tehtävät ja yleinen toimivalta

Ehdotus

Sivistystoimenjohtaja Leena Kilpeläinen

Sivistyslautakunta hyväksyy vastauksen tehtyyn valtuustoaloitteeseen ja esittää annettavaksi kaupunginhallitukselle ja edelleen kaupunginvaltuustolle.

Päätös

Ehdotus hyväksyttiin.

Khall 28.04.2025 § 125
2284/00.01.03/2024

Toimivalta, johon päätös perustuu:
Hallintosääntö § 25 / kaupunginhallituksen tehtävät ja toimivalta

Ehdotus

Kaupunginjohtaja Jori Reijula

Kaupunginhallitus antaa sivistyslautakunnan päätöksen mukaisen vastauksen valtuustoaloitteeseen.

Kaupunginhallitus esittää valtuustolle, että se toteaa aloitteen johdosta annetun selvityksen riittäväksi.

Aloite on loppuun käsitelty.

Tämä pykälä tarkastetaan kokouksessa.

Päätös

Ehdotus hyväksyttiin.